

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 395/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. JUDr. Zoltánom Perhácsom, PhD., Tichá 45, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS:SKIS-75/BKOK-V-2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie jeho súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie kontroly a inšpekčnej služby, úradu inšpekčnej služby, odboru inšpekčnej služby – západ (ďalej len „ministerstvo vnútra“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS:SKIS-75/BKOK-V-2015 (ďalej len „konanie ministerstva vnútra“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je od 22. decembra 2014 trestne stíhaný na základe uznesenia ministerstva vnútra sp. zn. ČVS:SKIS-75/BKOK-V-2015 z 24. novembra 2015, ktoré bolo podľa jeho názoru vydané *nezákonným, neoprávneným a neústavným štátnym orgánom Slovenskej republiky – konkrétne „odborom inšpekčnej služby západ úradu inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky“*. V tejto súvislosti uvádza, že *„inšpekčná služba bola bez zákonného zmocnenia vyčlenená z organizačnej štruktúry Policajného zboru... Preto, podľa môjho názoru, je až druhoradé sa zaoberať otázkou, či vyšetrovateľ inšpekčnej služby je orgánom činným v trestnom konaní alebo nie. Vo vzťahu k nastolenej otázke nezákonnosti štátneho orgánu (inšpekčnej služby) je bezvýznamné sa zaoberať otázkou, či policajti inšpekčnej služby boli zákonom predpísaným spôsobom určení za vyšetrovateľov Policajného zboru. ... Z logiky veci vyplýva, že nelegitímny a neústavný štátny orgán nemôže mať zákonných vyšetrovateľov. Pri nelegitímnom a nezákonnom štátnom orgáne sa nemožno zaoberať otázkou nezávislosti. Tieto otázky by pripadali do úvahy len vtedy, ak by*

ústavný súd rozhodol, že inšpekčná služba Ministerstva vnútra Slovenskej republiky je legitímnym a ústavným štátnym orgánom. ... ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z. nemožno vyložiť ani tak, že o riadení určitej služby v rámci Policajného zboru rozhodne podpredseda vlády a minister vnútra Slovenskej republiky tak, že ju bude riadiť on. ... Výklad, že citované ustanovenie umožňuje podpredsedovi vlády a ministrovi vnútra Slovenskej republiky vyňať z organizačnej štruktúry Policajného zboru vyšetrovací orgán (inšpekčnú službu) považujem za extrémne nenáležitý, svojvoľný, teda nezákonný.“.

Odmietá pritom právny výklad vyplývajúci z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 42/2015 z 2. júla 2015, ktoré však nebolo vydané v sťažovateľovej trestnej veci, ako aj zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 62/2015 z 29. septembra 2015, pričom sa, naopak, dovoľáva aplikácie právnych názorov uvedených v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 1/2015 z 29. mája 2015.

Na základe uvedených skutočností navrhuje sťažovateľ ústavnému súdu, aby vo veci vydal rozhodnutie, v ktorom vysloví:

„1. Základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1. ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy; čl. 17 ods. 2 ústavy; čl. 50 ods. 3 ústavy; čl. 6 ods. 1, ods. 3, čl. 8 ods. 1, ods. 2 a čl. 13 dohovoru v trestnom konaní vedenom odborom inšpekčnej služby západ úradu inšpekčnej služby sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky... sp. zn. ČVS:SKIS-75/BKOK-V-2015 z dôvodu, že trestné stíhanie proti sťažovateľovi začal, viedol a skončil nezákonný a neústavný štátny orgán, porušené bolo.

2. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 € ..., ktoré sú povinní Okresný súd Trenčín a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky spoločne a nerozdielne vyplatiť sťažovateľovi a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb namietajúcich porušenie základných práv a slobôd v prípadoch, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán verejnej moci. Pokiaľ pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospeje ústavný súd k čiastkovému záveru, že ochrany označeného základného práva alebo slobody, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, je možné domôcť prostredníctvom dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným orgánom verejnej moci, sťažnosť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie odmietne (napr. I. ÚS 103/02). V konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody sťažovateľa prislúcha len za predpokladu, že právna úprava sťažovateľovi neposkytuje inú účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99).

Ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania.

Ústavný súd konštatuje, že zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že trestná vec, ktorej sa námietky sťažovateľa týkajú, sa nachádza v štádiu prípravného konania.

Podľa § 230 ods. 1 Trestného poriadku dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor, ktorý je pri výkone dozoru okrem iného oprávnený vyžadovať od policajta spisy, dokumenty, materiály a správy o stave konania vo veciach, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie, na zistenie, či policajt včas začal trestné stíhanie a riadne v ňom postupuje [§ 230 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku]. Previerku môže prokurátor vykonať nielen na základe podnetu oprávnenej osoby, ale aj z vlastnej iniciatívy.

Úlohou prokurátora pri výkone dozoru v prípravnom konaní je dozerať na to, aby orgány činné v trestnom konaní dodržiavali všetky ustanovenia Trestného poriadku, aby postupovali v zhode s účelom trestného konania a základnými zásadami trestného konania, medzi ktoré patria aj zásada zdržanlivosti a primeranosti a na ňu nadväzujúca zásada súdnej ochrany zásahov do základných práv a slobôd (§ 2 ods. 2 a 3 Trestného poriadku). Tieto zásady sa netýkajú len osoby obvineného, ale aj ostatných osôb zúčastnených na trestnom konaní.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že platná právna úprava trestného konania zakotvuje účinný spôsob ochrany základných práv a slobôd garantovaných ústavou a listinou, ako aj práv zaručených dohovorom v priebehu prípravného konania, ktorú zveruje do rúk prokurátora

vykonávajúceho dozor nad dodržiavaním zákonnosti prípravného konania ako primárneho ochrancu práv a slobôd všetkých osôb zúčastnených na trestnom konaní.

Ústavný súd konštatuje, že v rámci prípravného konania existujú účinné právne prostriedky na dosiahnutie ochrany práv zúčastnených osôb. Za týchto okolností nie je dôvod, aby ústavný súd v danej fáze prebiehajúceho trestného konania doň vstupoval a predchádzal, resp. suploval právomoc orgánov prípravného konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Pokiaľ sťažovateľ chcel svojou sťažnosťou iniciovať konanie o súlade právnych predpisov, ústavný súd pripomína, že podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy má síce právomoc v osobitnom konaní rozhodovať aj o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, avšak ústavná a zákonná úprava v konaní pred ústavným súdom koncipuje toto konanie ako osobitné konanie a nepripúšťa možnosť, aby sa uskutočnilo ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom (teda ani v rámci konania o sťažnosti). Z tohto dôvodu takéto sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, keďže ich zjavná neopodstatnenosť spočíva v rozpore medzi typom konania pred ústavným súdom, ktorý sťažovateľ zvolil, a obsahom sťažnosti (m. m. IV. ÚS 253/08, tiež II. ÚS 40/00, II. ÚS 19/01, IV. ÚS 446/2012). Na toto konanie je podľa čl. 131 ods. 1 ústavy daná právomoc pléna ústavného súdu a možno ho začať len na návrh aktívne procesne legitimovaných subjektov uvedených v čl. 130 ods. 1 písm. a) až písm. f) ústavy a v § 18 ods. 1 písm. a) až písm. f) zákona o ústavnom súde [týmito subjektmi sú najmenej päťina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou, generálny prokurátor Slovenskej republiky a za splnenia ústavou ustanovených podmienok aj verejný ochranca práv]. Tento výpočet aktívne legitimovaných subjektov (medzi ktoré nie sú

zaradené fyzické osoby – občania) je, ako už bolo uvedené, taxatívny a neumožňuje žiaden rozširujúci výklad. Sťažovateľ teda ani nie je oprávnený podať návrh na konanie o súlade právnych predpisov.

Ďalej ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa svojou sťažnosťou podanou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy domáhal vo svojej podstate aj konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy, a preto jeho sťažnosť v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júna 2016